

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/06-95

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 20. mája 2009 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady ustanovení § 17 ods. 2 písm. c), ods. 3 a 4, § 19 ods. 1 písm. a), b) a c), ods. 2 písm. a) a b) a ods. 3, § 30 ods. 4 písm. a), § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 4, čl. 15 ods. 1 a 4, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a o návrhu Krajského súdu v Bratislave na vyslovenie nesúlady § 19 ods. 2 písm. g) v spojení s § 19 ods. 3 a 4 zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 37 ods. 3 v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd takto

r o z h o d o l :

1. Ustanovenie § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **n i e j e** v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 prvou vetou a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 35 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ustanovenie § 19 ods. 3 a 4 zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **n i e j e** v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou Ústavy Slovenskej republiky a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ustanovenia § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **n i e s ú** v súlade s čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Konanie o návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky v časti týkajúcej sa vyslovenia nesúladu ustanovení § 17 ods. 2 písm. c) a § 30 ods. 4 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 4, čl. 15 ods. 1 a 4, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky **z a s t a v u j e** .

5. Vo zvyšnej časti návrhu generálneho prokurátora Slovenskej republiky a Krajského súdu v Bratislave **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 31. januára 2006 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na vyslovenie nesúlady niektorých ustanovení zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o strelných zbraniach“) s niektorými článkami Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Uznesením sp. zn. PL. ÚS 15/06 z 13. septembra 2006 bol návrh generálneho prokurátora na začatie konania o súlade ustanovení § 17 ods. 2 písm. c), ods. 3 a 4, § 19 ods. 1 písm. a), b) a c), ods. 2 písm. a) a c) a ods. 3, § 30 ods. 4 písm. c), § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 4, čl. 15 ods. 1 a 4, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy prijatý na ďalšie konanie.

Dňa 11. októbra 2006 bol ústavnému súdu doručený návrh Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), zastúpeného predsedom senátu Mgr. V. P., na vyslovenie nesúlady časti zákona o strelných zbraniach s niektorými článkami ústavy, Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Uznesením sp. zn. PL. ÚS 2/08 z 30. januára 2008 plénum ústavného súdu prijalo návrh krajského súdu na vyslovenie nesúlady § 19 ods. 2 písm. g) v spojení s § 19 ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň rozhodlo o spojení vecí vedených pod sp. zn. PL. ÚS 15/06 a sp. zn. PL. ÚS 2/08 s tým, že vec bude ďalej vedená pod sp. zn. PL. ÚS 15/06.

II.

Generálny prokurátor v návrhu uviedol, že dochádza k obmedzeniu základných práv a slobôd určitej skupiny žiadateľov o vydanie zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie charakterizovaných v § 19 ods. 1 písm. a), b) a c), ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach. Uviedol, že *„napadnuté ustanovenia zasahujú do práv tejto skupiny občanov legálne v minulosti nadobudnutých, bránia im vlastniť a dediť určitý majetok, upierajú im právo na slobodnú voľbu a výkon povolania, obmedzujú ich právo na ochranu života, obmedzujú ich základné práva bez ohľadu na podstatu a zmysel takéhoto obmedzenia, a v neposlednom rade ich sankcionujú za spáchanie trestného činu, za ktorý im už bol uložený trest podľa príslušných ustanovení Trestného zákona...“*

Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 za bezúhonnú osobu sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol: a) právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný úmyselný trestný čin spáchaný so zbraňou, b) právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody a od zahladenia odsúdenia neuplynulo 10 rokov alebo c) právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, za ktorý mu nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo bol právoplatne odsúdený za trestný čin spáchaný z nedbanlivosti so zbraňou a od zahladenia odsúdenia neuplynulo päť rokov.

Za nespoľahlivú osobu sa na účely tohto zákona podľa § 19 ods. 2 nepovažuje ten, a) koho trestné stíhanie za trestné činy uvedené v ods. 1 bolo právoplatne podmiennečne zastavené do troch rokov odo dňa uplynutia skúšobnej doby, b) koho trestné stíhanie za trestné činy uvedené v ods. 1 bolo zastavené rozhodnutím súdu alebo rozhodnutím prokurátora o schválení zmluvy, ak od právoplatnosti tohto rozhodnutia neuplynuli tri roky.“

Zrušený zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 246/1993 Z. z. o zbraniach a strelive v znení neskorších predpisov mal iné kritériá bezúhonnosti a tiež i posudzovania osoby za spoľahlivú, pričom vyžadoval predloženie výpisu z registra trestov. Od 1. septembra 2002 v dôsledku novely zákona (zákon č. 418/2002 Z. z.) sa vyžaduje odpis z registra trestov.

Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Tento princíp je vyjadrený viacerými predpokladmi. Do tejto skupiny patrí tak predpoklad pôsobenia právneho predpisu do budúcnosti, ako aj predpoklad ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv. Zákonodarca podľa názoru generálneho prokurátora v ustanoveniach § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach tieto predpoklady nerešpektoval.

Podľa názoru generálneho prokurátora „*definovanie bezúhonnosti a spoľahlivosti spôsobom akým je tento právny inštitút zakotvený v § 19 ods. 1 písm. a), b), c) dochádza k situácii, že niektoré osoby, ktorým už bol v minulosti vydaný zbrojný preukaz alebo hromadný zbrojný preukaz (podľa § 72 ods. 2 zákona č. 190/2003 Z. z.), hromadný zbrojný preukaz vydaný pred 1. januárom 2004 sa považuje za zbrojnú licenciu podľa tohto zákona, nemajú, resp. nebudú mať po skončení, resp. zániku platnosti zbrojného preukazu (licencie) možnosť vôbec ich získať, alebo ich budú môcť opäť získať až po uplynutí stanovených lehôt...*

Ustanovenie § 19 ods. 1 písm. a), b) a c), ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 190/2003 Z. z. pôsobí voči istej skupine osôb, ktorým bol vydaný zbrojný preukaz podľa zákona č. 246/1993 Z. z. do minulosti v nasledovných prípadoch:

Zbrojný preukaz (licencia) po skončení ich platnosti sa nikdy nevydá osobám, ktoré sa dopustili trestného činu zaradeného do skupiny trestných činov označených v § 19 ods. 1 písm. a), hoci ak bolo odsúdenie zahladené, do 22. augusta 2002 im preukaz (licencia) mohol byť vydaný...

Prísna úprava v § 19 ods. 1 zákona o strelných zbraniach taktiež mení postavenie všetkých tých osôb, na ktoré sa má podľa iného právneho predpisu hľadieť akoby neboli odsúdené, v dôsledku zahľadania odsúdenia. Tieto osoby sú touto právnou úpravou v porovnaní s ostatnými osobami, napriek existencii právnej fikcie neodsúdenej osoby znevýhodnené a diskriminované.

V odpise z registra trestov sa podľa § 7 ods. 9 zákona č. 311/1999 Z. z. o registri trestov nachádzajú všetky údaje o každom odsúdení osoby, ktorej sa odpis týka.

Tento zákon obmedzuje odpis z registra trestov len na určité trestné činy. Žiadateľ o vydanie zbrojného preukazu je povinný k žiadosti okrem iného pripojiť aj odpis registra

trestov, čím sa policajný útvar bezdôvodne dozvedá nielen o trestných činoch uvedených v § 19 zákona č. 190/2003 Z. z., ale aj o ďalších prípadných trestných činoch a odsúdeniach žiadateľa, ktorý však s posudzovaním jeho bezúhonnosti nesúvisia.“.

Tento postup generálny prokurátor považuje za neprimerané zasahovanie do súkromia osoby, ktorý je v rozpore s čl. 19 ods. 2 ústavy. Orgány verejnej moci tak majú neobmedzený prístup k údajom o všetkých odsúdeniach žiadateľa, čo treba považovať za neoprávnené zhromažďovanie a zverejňovanie údajov, ktoré nesúvisia s posudzovaním jeho bezúhonnosti.

Ochrana v dobrej viere nadobudnutých práv je na ústavnej úrovni chránenou princípe právnej istoty, ktorý je jedným z princípov právneho štátu.

Podľa generálneho prokurátora „zákon č. 190/2003 Z. z. vymedzuje v § 19 ods. 1 písm. a), b), c) a ods. 2 písm. a), b) negatívnym spôsobom pojem bezúhonnosť a spoľahlivosť deliac osoby (páchatel'ov trestných činov) do skupín, pre ktoré je spoločným znakom spáchanie úmyselného trestného činu. Skupiny sa ďalej rozlišujú závažnosťou spáchaného trestného činu, spôsobom spáchania trestného činu (so zbraňou), druhom uloženého trestu a dĺžkou doby potrebnej na opätovné získanie bezúhonnosti či spoľahlivosti.“.

Skupina osôb odsúdených za trestný čin vymedzená v § 19 ods. 1 písm. a) v spojení s § 41 ods. 2 zákona o strelných zbraňach a § 62 Trestného zákona (účinného do 31. decembra 2005) a od 1. januára 2006 označená v § 11 ods. 3 a § 138 Trestného zákona nebude pre potreby tohto zákona bezúhonná po celú dobu ich života.

„Je nepochybné, že zákonodarca pri prijímaní tejto úpravy a z nej vyplývajúcich obmedzení základných práv a slobôd vychádzal z verejného záujmu na ochranu života a zdravia občanov spočívajúcom aj vo vylúčení z možnosti držať zbrane osobám násilnej povahy alebo osobám inak nebezpečným sebe alebo svojmu okoliu.“

Obmedzenie základných práv a slobôd vyplývajúcich z právnej úpravy posudzovania bezúhonnosti a spoľahlivosti podľa zákona č. 190/2003 Z. z. však nie sú primeranými na dosiahnutie stanoveného cieľa, a preto sú v rozpore s čl. 13 ods. 4 ústavy.“

Generálny prokurátor vytýka právnej úprave príliš široké vymedzenia osôb, ktoré nie sú bezúhonné a spoľahlivé, a zasahuje tak do práv osôb, u ktorých odsúdenie za trestný čin, resp. jeho spáchanie vôbec nemusí v prípade vydania zbrojného preukazu ohrozovať spoločnosť. Uviedol aj niektoré prípady, napr. trestné činy majetkovej povahy a iné, ktoré svojou podstatou nie sú násilné. Podľa jeho názoru požiadavka primeranosti obmedzení základných práv a slobôd na dosiahnutie cieľa a požiadavka rovnováhy verejného záujmu pri právnej úprave nebola naplnená.

„Medzi základné práva občanov patrí podľa čl. 15 ods. 1 ústavy právo na život. Cieľom tejto ústavnej ochrany je zabezpečenie fyzickej osoby pred akýmkoľvek pozbavením života.

Článok 15 ods. 4 ústavy vytvára ústavnoprávny rámec ochrany života v osobitných situáciách, pri ktorých pri ochrane života môže potencionálne dôjsť k strate iného života, pričom tento postup nie je v rozpore s trestným právom.“

Poukázal na ustanovenia § 24 až § 26 Trestného zákona (v znení platnom od 1. januára 2006) o krajnej núdzi, nutnej obrane a oprávnenom použití zbrane, ako aj na oprávnenie držať a nosiť zbraň za účelom osobnej ochrany osôb a majetku [§ 15 ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach] a držbu zbrane na výkon zamestnania alebo oprávnenia podľa osobitného predpisu [§ 15 ods. 2 písm. c) zákona o strelných zbraniach, taktiež napr. zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnej polícii“), zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o lesoch“) alebo zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“)].

Podľa názoru generálneho prokurátora „*neprimerané obmedzenia práva držať zbraň za účelom ochrany svojho života upravené v § 19 ods. 1, písm. a), b) zákona o strelných zbraniach nie sú v súlade s článkom 15 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy...*

Predmetom vlastníctva môžu byť s určitými výnimkami... aj zbrane a strelivo. V mnohých prípadoch ide o veci nemalej hodnoty, či už z hľadiska ich nadobúdacej ceny, úžitkovej alebo zberateľskej a historickej hodnoty.

Vlastníci zbraní a streliva, ktorým nikdy nebude vydaný nový zbrojný preukaz v dôsledku úpravy § 19 ods. 1 písm. a) citovaného zákona sú nútení v súlade s § 59 písm. b) zbrane kategorizované podľa označeného zákona previesť do vlastníctva iného oprávneného držiteľa zbrojného preukazu alebo licencie alebo v zmysle § 59 písm. c) citovaného zákona požiadať a odovzdať zbraň na zničenie, znehodnotenie alebo výrobu rezu zbrane.“.

Podľa názoru generálneho prokurátora „*v oboch prípadoch je vlastník donútený priamo zákonom zbaviť sa predmetu svojho vlastníctva, čo je v rozpore s čl. 20 ods. 4 ústavy.*

Pri tomto postupe je však sporné, či policajný útvar môže podľa § 39 ods. 2 zákona o strelných zbraniach predĺžiť lehotu úschovy až do doby, kým neuplynie niektorá z lehôt stanovených v § 19, alebo nastúpi povinnosť vlastníka vyplývajúca mu z § 59 písm. b), c) citovaného zákona.“.

Táto skupina má obmedzené vlastnícke právo v jeho časti vec užívať. Rovnaké obmedzenia sa týkajú aj tých vlastníkov, ktorí nadobudli zbrane dedením. Obsah vlastníckeho práva tvorí súhrn subjektívnych vlastníckych oprávnení, medzi ktoré patrí aj právo vec užívať (ius utendi), s vecou nakladať (ius disponendi), čo podľa navrhovateľa vyplýva nielen z čl. 20 ods. 1 ústavy, ale aj z Dodatkového protokolu k dohovoru. Realizácia vlastníckych opatrení vyplýva aj z § 123 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

Posudzovanie bezúhonnosti a spoľahlivosti vlastníkov zbraní a streliva spôsobom ustanoveným v § 19 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach znamená

obmedzenie ich vlastníckeho práva nad nevyhnutnú mieru a je v rozpore s verejným záujmom a vzhľadom na ich neprimeranosť k dosiahnutiu cieľa a účelu zákona nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 a ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy.

Podľa názoru generálneho prokurátora „Právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň zakotvené v čl. 35 ods. 1 ústavy je v najvšeobecnejšom zmysle právom slobodne sa rozhodnúť vykonávať určité zvolené povolanie a rovnako slobodne sa rozhodnúť o príprave naň prostredníctvom školského vzdelávania, prípadne rekvalifikácie na výkon zamestnania. Obsahom tohto práva je aj právo byť bez zamestnania.

Právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť je špeciálnym ústavným právom vo vzťahu k právu slobodne sa rozhodnúť vykonávať určité zvolené povolanie. Toto právo predpokladá určitú kvalitu, t. j. predpokladá, že každý oprávnený subjekt v tomto zmysle má spĺňať podmienky ustanovené napr. živnostenským zákonom, OZ, alebo Obchodným zákonníkom. Právo na podnikanie znamená vyššiu zodpovednosť než právo slobodne sa rozhodnúť o svojom povolaní. Je sprevádzané určitým rizikom pri nakladaní so svojím vlastným, prípadne cudzím majetkom. Podnikatelia vytvárajú hodnoty nielen pre seba, ale aj pre celý štát a spoločnosť. Podnikanie... nemôže byť svojvoľné.

Ústava zakotvuje v čl. 35 ods. 2 vo vzťahu k výkonu určitých povolaní alebo činností subjektívne obmedzujúce opatrenia. Konkrétnu úpravu ponecháva ústava na zákon, ale podmienky obmedzení a podmienky výkonu určitých povolaní musia vychádzať zo zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a nesmú byť neprimerané ustanovenému cieľu, ako to vyžaduje ústava v čl. 13 ods. 4.

Posudzovanie bezúhonnosti a spoľahlivosti rovnako ako je uvedené vyššie, zasahuje aj do práv upravených v čl. 35 ods. 1 a ods. 2 ústavy.

Držanie zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie je v mnohých prípadoch predpokladom výkonu určitého povolania, či druhu podnikania, pričom príprava na tieto povolania je natoľko špecifická, že len s problémami umožňuje výkon iného povolania alebo podnikania.“.

Ako príklad generálny prokurátor uviedol absolventov stredných odborných lesníckych škôl a vysokých škôl s týmto zameraním, kde výkon týchto povolání sa podľa osobitných predpisov spája aj s použitím strelnej zbrane:

„V popísaných prípadoch, ako aj vo všeobecnosti zákonom stanovené podmienky bezúhonnosti a tým stanovené podmienky výkonu povolání a činností sa takým zásahom štátu do základných práv jednotlivca, ktorý nespĺňa požiadavku spravodlivej rovnováhy medzi týmito právami a všeobecným záujmom spoločnosti...

Ustanovenie § 19 ods. 1 písm. a), b), c), ods. 2 písm. a), b) zákona č. 190/2003 Z. z. sú v rozpore s čl. 49 ústavy...

V zmysle ústavného princípu vyjadreného v čl. 49 ústavy, trestný zákon stanovuje ktoré konania sú trestným činom a aké druhy trestov za ich spáchania možno uložiť.“

Generálny prokurátor poukazuje na ustanovenie § 32 Trestného zákona (účinného od 1. januára 2006), podľa ktorého jedným z trestov je aj zákaz činnosti upravený v § 61 tohto zákona. Tento trest možno uložiť, ak páchatel' spácha trestnú činnosť v súvislosti s touto činnosťou.

Podľa čl. 49 ústavy je upravený princíp, ktorý umožňuje len zákonodarcovi, aby ustanovil, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne inú ujmu na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. V prípade páchatel'ov trestných činov zaradených do skupín v § 19 ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach dochádza k ich potrestaniu, hoci trestné stíhanie sa neskončilo odsúdením a podľa Trestného zákona im nebol uložený žiadny trest.

Dňa 12. mája 2006 generálny prokurátor listom sp. zn. GÚs 4011/04 návrh doplnil a zmenil. K nesúladu § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 a čl. 49 ústavy uviedol: *„Napadnuté ustanovenia zasahujú do práv tejto skupiny občanov legálne v minulosti nadobudnutých, bránia im vlastniť a dediť určitý majetok, upierajú im právo na slobodnú voľbu povolania, obmedzujú ich právo na ochranu života, obmedzujú ich základné práva bez ohľadu na podstatu a zmysel takéhoto obmedzenia*

a neposlednom rade ich sankcionujú za spáchanie trestného činu, za ktorý im už bol uložený trest podľa príslušných ustanovení Trestného zákona.“

Opätovne poukázal na princíp právnej istoty, ako aj na ochranu dobrovoľne nadobudnutých práv, čo tieto ustanovenia podľa jeho názoru nerešpektujú.

Tieto ustanovenia [§ 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach] tiež rozšírili okruh osôb, ktoré nie sú považované za bezúhonné, o páchatel'ov trestných činov, za ktoré im nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a predĺženie lehôt potrebných na „znovuzískanie“ bezúhonnosti. Došlo aj k rozšíreniu nespoľahlivých osôb o tie, ktoré spáchali trestný čin, avšak trestné stíhanie bolo podmienečne zastavené alebo zastavené rozhodnutím o schválení zmieru.

Generálny prokurátor poukázal tiež na skutočnosť, že inštitút zahľadania odsúdenia má umožniť zaradenie sa odsúdených do riadneho života v porovnaní s inými osobami súdne netrestanými. Avšak u tejto skupiny osôb bolo toto rozhodnutie negované prijatou právnou úpravou. Poukázal na širokú judikatúru ústavného súdu v tejto oblasti a zdôraznil, že § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy.

Obmedzenia, z ktorých zákonodarca vychádzal pri prijatí tejto právnej úpravy, vychádzali z verejného záujmu na ochranu života a zdravia občanov spočívajúcu aj vo vylúčení z možnosti držať zbrane osobám násilnej povahy alebo osobám inak nebezpečným sebe alebo svojmu okoliu.

Podľa názoru generálneho prokurátora obmedzenia základných práv a slobôd vyplývajúce zo zákona o strelných zbraniach nie sú primerané na dosiahnutie stanoveného cieľa, a preto sú v rozpore s čl. 13 ods. 4 ústavy.

V doplnení návrhu opäť vymenoval príklady, v ktorých podľa jeho názoru nie je odsúdenie za trestný čin v spojení s vydaním zbrojného preukazu (licencie). Ide najmä

o veci majetkové, hospodárske, menové, daňové, proti priemyselným právam, proti autorským právam, teda činy, ktorých podstatou nie je násilná zločka. Pri týchto trestných činoch požiadavka primeranosti základných práv a slobôd na dosiahnutie cieľa a požiadavka rovnováhy verejného a súkromného záujmu pri právnej úprave citovaného zákona nebola naplnená.

Generálny prokurátor zdôraznil, že medzi základné práva občanov patrí podľa čl. 15 ods. 1 ústavy právo na život a že cieľom tohto článku je zabezpečiť ochranu fyzickej osoby pred akýmkoľvek pozbavením života. Článok 15 ods. 4 ústavy vytvára ústavnoprávny rámec ochrany života v osobitných situáciách, pri ktorých pri ochrane života môže potenciálne dôjsť k strate života, pričom tento postup nie je v rozpore s trestným právom. Na tento článok sa viaže aj úprava v Trestnom zákone (§ 24 až § 26) o krajnej núdzi.

Oprávnenie držať a nosiť zbraň za účelom ochrany osoby a majetku vyplýva z citovanej úpravy [§ 15 ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach], ale aj zo špeciálnych právnych úprav (zákon o obecnej polícii, zákon o lesoch, zákon o ochrane prírody). Nepriznané obmedzenie práva držať zbraň za účelom ochrany svojho života upravené v § 19 ods. 1 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 15 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy.

V ďalšej časti generálny prokurátor zopakoval argumentáciu vo vzťahu k vlastníctvu zbraní a streliva uvedenú už v pôvodnom návrhu a uviedol: *„Posudzovanie bezúhonnosti a spoľahlivosti vlastníkov zbraní a streliva spôsobom stanoveným v § 19 ods. 1, ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach znamená obmedzenie ich vlastníckeho práva nad nevyhnutnú mieru a v rozpore s verejným záujmom a vzhľadom na ich neprimeranosť k dosiahnutiu cieľa a účelu zákona nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 a ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy.“*

Generálny prokurátor tiež zopakoval svoju argumentáciu k základnému právu na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň zakotvenému v čl. 35 ods. 1 ústavy. Uviedol, že *„ústava zakotvuje v čl. 35 ods. 2 vo vzťahu k výkonu určitých povolaní alebo činností*

subjektívne obmedzujúce opatrenia. Konečnú úpravu ponecháva ústava na zákon, ale podmienky obmedzení a podmienky výkonu určitých povolání musia vychádzať zo zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a nesmú byť neprimerané ustanovenému cieľu, ako to vyžaduje ústava v čl. 13 ods. 4 ústavy...“.

Zákonom ustanovené podmienky bezúhonnosti, a tým ustanovené podmienky výkonu povolání a činností sú takým zásahom štátu do základných práv jednotlivca, ktorý nespĺňa požiadavku spravodlivej rovnováhy medzi týmito právami a všeobecným záujmom spoločnosti, v dôsledku čoho je daný nesúlads ustanovení § 19 ods. 1 písm. a), b) a c), ods. 2 písm. a) a b) s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach sú v rozpore s čl. 49 ústavy s použitím čl. 12 ods. 2 ústavy.

Generálny prokurátor zopakoval aj svoje argumenty z prvého podania, pokiaľ ide o ukládanie trestov a v tom aj trestu zákazu činnosti, a zdôraznil, že posudzovanie bezúhonnosti a spoľahlivosti je v rozpore s čl. 49 ústavy, ktorý umožňuje len zákonodarcovi určovať, ktoré konanie je trestným činom a aký je trest.

K nesúladu § 17 ods. 2 písm. c), ods. 3 a 4 a § 30 ods. 4 písm. a) zákona o strelných zbraniach s čl. 12 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy

Generálny prokurátor uviedol, že podľa § 7 ods. 9 zákona č. 311/1999 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov sa v odpise registra trestov uvádzajú všetky údaje o každom odsúdení osoby, ktorej sa odpis týka. Citovaný zákon nepozná obmedzený výkaz z registra trestov, v ktorom by sa uvádzali len niektoré trestné činy.

Keďže žiadateľ o zbrojný preukaz alebo licenciu musí pripojiť odpis z registra trestov, musí tak policajnému útvaru poskytnúť informácie nielen o svojom odsúdení pre trestné činy uvedené v § 19 zákona o strelných zbraniach, ale aj o iných prípadoch nesúvisiacich s posudzovanou bezúhonnosťou. Takýto postup považuje generálny

prokurátor za neoprávnené zhromažďovanie údajov o osobe žiadateľa, pričom poukázal na rozsiahlu judikatúru ústavného súdu viažucu sa k právu na súkromie ako ochranu hodnôt uznaných za súkromné pred verejnou mocou, fyzickými a právnickými osobami. Takýto postup pri posudzovaní bezúhonnosti podľa § 17 ods. 2 písm. c) a ods. 3 a § 30 ods. 4 písm. a) zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 19 ods. 3 ústavy.

Ustanovenia § 17 ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach majú tiež diskriminačný charakter, pretože umožňujú žiadateľovi, ktorý sa za posledných desať rokov pred podaním žiadosti zdržiaval viac ako šesť mesiacov mimo územia Slovenskej republiky, nahradiť doklad obdobný odpisu registra trestov čestným vyhlásením.

Ustanovenie § 17 ods. 4 zákona o strelných zbraniach zvyhodňuje tam vymenovaných príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky a ozbrojených zborov voči ostatným žiadateľom, pretože im umožňuje predložiť namiesto odpisu z registra trestov a dokonca aj lekárskeho posudku iba písomné potvrdenie nadriadeného s personálnou právomocou. Toto zvyhodnené ustanovenie v § 17 ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach je v nesúlade s čl. 12 ods. 2 ústavy.

K nesúlade § 19 ods. 3, § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa generálneho prokurátora zmyslom ustanovení § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a písm. c) zákona o strelných zbraniach je umožniť štátu zásah do vlastníctva zbraní a streliva i proti vôli vlastníkov týchto vecí. Z tohto dôvodu nie je podľa jeho názoru ustanovenie § 39 ods. 2 zákona o strelných zbraniach v súlade s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a ustanovenie § 59 písm. b) a písm. c) zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 s použitím čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy.

Generálny prokurátor uviedol, že § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach zavádza osobitý orgán – komisiu, ktorá určuje spoľahlivosť žiadateľa. Keďže rozhodnutie tejto komisie je záväzné, treba ju považovať za orgán verejnej moci, ktorý rozhoduje o právach,

právom chránených záujmoch a povinnostiach osôb. Na jej konanie sa vzťahujú všeobecné predpisy správneho práva. Úprava postavenia tejto komisie nie je právne jasne formulovaná. Útvar Policajného zboru môže požiadať osobitnú komisiu o stanovisko k spoľahlivosti osoby aj bez žiadosti. Navyše, rozhodnutie komisie je označené ako stanovisko, ktoré sa má doručiť policajnému útvaru.

„Keďže toto zákonné ustanovenie je kogentné, bráni komisii vydať vo veci spoľahlivosti žiadateľa rozhodnutie v zmysle § 46 a nasl. Správneho poriadku a neumožňuje ani účastníkovi konania náležitým spôsobom sa proti jeho obsahu brániť, keďže sa mu nedoručuje a zákonodarca nepredvídal ani možnosť podať proti nemu odvolanie, ani sa domáhať jeho preskúmania súdom. Z týchto dôvodov nie je ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.“

III.

Ústavnému súdu bol 11. októbra 2006 doručený návrh krajského súdu, zastúpeného predsedom senátu Mgr. V. P., ktorý v návrhu uviedol, že ustanovenie § 19 ods. 2 písm. g) v spojení s ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o namietaný nesúlad s čl. 13 ods. 3 ústavy, čl. 4 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 3 písm. b) a d) dohovoru, v tejto časti ústavný súd návrh odmietol, a preto v rozhodnutí nebude ani uvádzať argumentáciu navrhovateľa k týmto ustanoveniam ústavy, listiny a dohovoru.

Krajský súd uviedol:

„Povinnosťou štátu pri tvorbe legislatívy je zachovávať základné práva a slobody a obmedzovať ich len v primeranom rozsahu na základe ústavného zmocnenia a len vtedy, ak to odôvodňuje verejný záujem.“

Právna podstata formulácií príslušných ustanovení právnych noriem musí rešpektovať ústavný imperatív, podľa ktorého úlohou zákonodarcu je zabezpečiť realizáciu princípu právneho štátu, spočívajúceho v dôvere občana v právo, čo znamená, okrem iného tiež to, že je striktne dodržiavaný legislatívny postup, pri ktorom sa dbá na súlad noriem nižšej právnej sily s normami vyššej právnej sily, pričom sa primárne zohľadňujú ústavou a medzinárodnými zmluvami, spomínanými v rámci ustanovenia čl. 7 ods. 5 ústavy, vymedzené hranice normotvorby.

Navrhovateľ sa preto domnieva, že platná a účinná právna úprava osobitnej komisie a jej oprávnení v zmysle ustanovení § 19 ods. 2 písm. g) v spojení s § 19 ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s vyššie uvedenými medzinárodnými zmluvami a ústavnými normami.“

Podľa názoru krajského súdu rozhodovanie osobitnej komisie zriadenej podľa § 19 ods. 4 zákona o strelných zbraniach je v rozpore s čl. 1 a čl. 4 listiny a je porušením právneho princípu zákazu diskriminácie, a to z dôvodu, že výsledok preverovania určitej osoby nemožno skontrolovať najmä z dôvodu, či rozhodnutie nemalo diskriminačný charakter a či nebolo ľubovôľou. Formálne je táto komisia priradená ministrovi vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „minister vnútra“), pretože minister vnútra má personálnu právomoc, a keďže členovia komisie musia byť oprávnení oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, do jej zloženia môže účinne zasahovať aj Národný bezpečnostný úrad.

Tieto skutočnosti podľa názoru krajského súdu vytvárajú líniu umožňujúcu potencionálne ovplyvňovanie slobodného úsudku členov osobitnej komisie. Z toho dôvodu je jej postup *„nepreskúmateľný a neposkytuje dostatočné záruky ochrany proti svojvôli správneho orgánu a neumožňuje posudzovanej osobe uplatniť svoje procesné práva“*.

Postupom pri rozhodovaní sa správne orgánu a osobitnej komisii umožnilo, aby posudzovanú osobu neoboznámili s dôvodmi, pre ktoré táto osoba bola uznaná za nespoľahlivú.

V nemožnosti vyjadriť sa k dôkazu podľa krajského súdu „*dochádza k narušeniu*“ princípu „*rovnosti zbraní*“ v konaní pred príslušným správny orgánom. V širšom chápaní je právo účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom „*súčasťou práva účastníka konania na spravodlivé prejednanie veci*“.

Podľa krajského súdu „*princíp rovnosti zbraní okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník*“.

V danom postupe vidí krajský súd porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dotknutá osoba preto „*nemá žiadnu možnosť oboznámiť sa so stanoviskom, jeho dôvodmi, vyjadriť sa k podkladu stanoviska, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť dôvody jeho doplnenia dôkazy vo svoj prospech, alebo akúkoľvek snahu po náprave tak, aby pre účely zákona o strelných zbraniach už nebola považovaná za osobu nespoľahlivú. Nemá možnosť sa účinne brániť proti rozhodnutiu, ktorým bola uznaná za osobu nespoľahlivú pre účely zákona o strelných zbraniach a zároveň nemá možnosť ani predvídať, že niekedy v budúcnosti bude za nespoľahlivú osobu označená.*“.

Jedným zo základných princípov právneho štátu má byť rešpektovanie zásady predvídateľnosti zákona a vylúčenie priestoru pre prípadnú svojvôľu zo strany výkonnej moci.

Pokiaľ však osobitná komisia nikdy neuvádza dôvody stanoviska, a posudzovaná osoba teda vôbec nemusí vedieť, prečo je považovaná za „*nespoľahlivú*“, je takéto ustanovenie v zákone v rozpore s princípmi právneho štátu. Aj pri potrebe ochrany štátu či tretích osôb správny orgán nemôže rezignovať na ochranu základných práv jednotlivca.

Prípadné vedenie súdneho sporu len s účelom preskúmania správneho konania osoby uznanej za nespoľahlivú pre účely citovaného zákona jej ani v tomto konaní sprístupnené nebude. Prípadné vedenie súdneho sporu len s takýmto účelom a naznačeným právnym postavením účastníka nepochybne nie je v súlade s princípmi právneho štátu.

Základné právo na súdnu ochranu predpokladá nielen formálne umožnenie prístupu posudzovanej osoby k súdnej ochrane, ale tiež taký prístup, ktorý bude znamenať efektívny pokus o ochranu individuálnych záujmov takej osoby. Správny orgán, ktorý je viazaný stanoviskom osobitnej komisie, nerozhoduje sám, čím takisto dochádza k narušeniu jeho nezávislosti. Aplikáciou citovaných uznesení zákona o strelných zbraniach sa posudzovanej osobe prakticky neumožňuje odstrániť dôvody, pre ktoré ju správny orgán uznal za osobu nespoľahlivú.

Rozhodnutie o uznaní za nespoľahlivú osobu na účely zákona o strelných zbraniach, ktorého následkom je odňatie zbrojného preukazu a zbraní, *„sa citeľne prejaví i v osobnej sfére posudzovanej osoby. A to jednak z hľadiska právneho a jednak z hľadiska faktického.“*

Podľa krajského súdu jedným zo základných princípov materiálneho právneho štátu musí byť rešpektovanie zásady predvídateľnosti zákona a vylúčenie priestoru pre prípadnú svojvôľu zo strany exekutívnej moci.

Podľa čl. 35 ústavy môže síce zákon ustanoviť podmienky a obmedzenia na výkon určitého povolania alebo činnosti, avšak je zrejmé, že tieto podmienky musia byť transparentné a predvídateľné a že každý, o koho právach sa rozhoduje, musí mať možnosť sa proti zásahom do svojich práv brániť. Neuvedenie dôvodov rozhodnutia osobitnej komisie je v príkrom rozpore s týmito ústavnými princípmi. Napadnuté ustanovenie citovaného zákona *„vážne zasahujú do možnosti zastávať určité funkcie, získať určité zamestnanie alebo v ňom zotrvať, podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy“*.

IV.

Podľa ustanovenia § 39 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) bolo vyžiadané stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“).

Predseda národnej rady listom sp. zn. 745/06 z 8. decembra 2006 predložil stanovisko národnej rady a zároveň uviedol, že trvá na ústnom prerokovaní veci. Napadnuté ustanovenia zákona o strelných zbraniach je podľa jeho názoru *„potrebné posudzovať v súlade s účelom zákona a tým je, okrem iného, stanovenie podmienok na nadobudnutie vlastníctva, držanie, nosenie a používanie strelných zbraní a streliva. Keďže účelom zákona je úprava týchto podmienok, nemožno pri preskúmaní ústavnosti jednotlivých ustanovení zákona postupovať inak než tak, aby výklad o používaní týchto ustanovení vyjadroval nielen účel zákona, t. j. verejný záujem na vymedzení podmienok nadobudnutia zbrane, ale rešpektoval aj ústavné limity vo vzťahu k základným právam a slobodám. Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom pre určovanie primeranosti obmedzenia každého základného práva a slobody.“*

Zdôraznil, že právo získať zbrojný preukaz oprávňujúci vlastniť alebo držať strelnú zbraň s obmedzujúcimi podmienkami platí pre všetkých občanov. Podmienky sú v zákone ustanovené jednoznačne. Je otázkou, či sú príliš prísne.

Celý zákon chápe ako zákon špeciálny, pričom právo na strelnú zbraň samo osebe nie je základným právom garantovaným ústavou, a teda prísnejším stanovením podmienok držania zbrane nedochádza k porušeniu základných práv a slobôd.

„Oblasť strelných zbraní, ich získanie a držanie je takou sférou života spoločnosti, v ktorej možno akceptovať prísnejší postup a je vecou štátu, aby v záujme zabezpečenia svojich funkcií rozhodol, že určitej skupine poskytne menej výhod ako inej. Navyiac, ak zákon o strelných zbraniach a strelive po splnení určených podmienok ustanovuje právo na získanie zbrojného preukazu, podľa môjho názoru, nejde o naplnenie niektorého z práv a slobôd garantovaných ústavou.“

Použitie prísnejších hľadísk bezúhonnosti a spoľahlivosti je podľa jeho názoru odôvodnené a treba ich chápať ako ochranu spoločnosti pred potenciálnym zneužitím zbrane.

K namietanej neústavnosti ustanovenia § 17 ods. 2 písm. c) zákona o strelných zbraniach s čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy predseda národnej rady uviedol, že ústava poskytuje ochranu len pred takým zhromažďovaním údajov a zasahovaním, ktoré je neoprávnené. Predkladanie odpisu z registra trestov za účelom preukazovania bezúhonnosti za takéto zhromažďovanie nepovažuje.

Navyše, poukazuje na neverejnú konania o preukazovaní splnenia podmienok na vydanie zbrojného preukazu, ktorého výsledky sú oznamované len žiadateľovi.

Pokiaľ ide o námietku, že policajti a ďalšie osoby uvedené v § 17 ods. 4 zákona o strelných zbraniach sú oproti iným žiadateľom o zbrojný preukaz zvýhodňovaní, čo nie je v súlade s čl. 12 ods. 2 ústavy, predseda národnej rady uviedol, že tieto osoby predkladajú odpis z registra trestov podľa osobitného zákona (§ 14 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov), a to v súvislosti so vznikom ich služobného pomeru.

V tejto súvislosti je kritériom ich bezúhonnosť a so vznikom služobného pomeru im vzniká oprávnenie nosiť a používať strelnú zbraň. Z uvedených dôvodov nevidí neústavnosť tejto právnej úpravy § 17 ods. 4 zákona o strelných zbraniach.

Rovnako sa nestotožnil s názorom, pokiaľ ide o nesúlad ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sa týkajú posudzovania spoľahlivosti osobitnou komisiou.

Stanovisko tejto komisie je podľa jeho názoru iba podkladom na rozhodnutie správneho orgánu vo veci vydania zbrojného preukazu, rovnako ako stanovisko Policajného

zboru, o ktorý správny orgán požiada podľa § 19 ods. 3 prvej vety zákona o strelných zbraniach.

Správnym orgánom je policajný útvar, ktorým je v zmysle legislatívnej skratky zavedenej v § 8 ods. 5 zákona o strelných zbraniach príslušné okresné riaditeľstvo Policajného zboru, na ktorého konanie sa podľa § 70 ods. 1 zákona o strelných zbraniach vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správnom konaní“).

Vychádzajúc z uvedeného predseda národnej rady vyslovil presvedčenie, že zákon o strelných zbraniach je v súlade s ústavou.

V.

Na základe ustanovenia § 37 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu vyjadrila vláda Slovenskej republiky, zastúpená ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), listom sp. zn. MS-49484/2006 z 30. novembra 2006. Podľa ministra spravodlivosti navrhovateľ *„v celom svojom návrhu jednostranne opisuje len rozsah zásahu zákonodarcu do základných práv a slobôd, pričom takýto zásah nedáva do komparácie s legislatívnym cieľom, ktorý zákonodarca sledoval predmetnými zásahmi, čím sťažuje jeho preskúmateľnosť z hľadiska posudzovania obsahu verejného záujmu. Práve obsah verejného záujmu, ktorým je preventívna ochrana pred zneužívaním zbrane osobami už odsúdenými za trestné činy (v niektorých prípadoch dokonca spáchaných priamo so zbraňou) je v tomto prípade mimoriadne veľký.“*

Pokiaľ ide o námietku retroaktivity, minister spravodlivosti zdôraznil, že táto neznamená nemožnosť právnej úpravy, pretože *„Verejný záujem legitimizuje také zmeny v právnej úprave, ktoré posilňujú bezpečnosť a ochranu života a zdravia občanov. Z toho dôvodu sprísnené požiadavky na držiteľov zbraní nepredstavujú automaticky porušenie nadobudnutých práv. V tomto duchu neskoršie sprísnenie podmienok získania zbrojného preukazu, v záujme zabezpečenia väčšej ochrany spoločnosti pred páchatelmi trestných*

činov, nepredstavuje zásah do súkromnoprávnej dispozície nadobudnutých práv, ale do verejnoprávneho systému regulácie nositeľov a používateľov zbraní. Odlišenie verejnoprávnej sféry od súkromnoprávnej sféry je pri posudzovaní retroaktívneho pôsobenia právnych predpisov v tejto súvislosti mimoriadne dôležité a nemal by ho opomenúť ani ústavný súd.“

Obmedzenie všetkých ľudských práv podľa čl. 13 ods. 4 ústavy má dbať na ich podstatu a zmysel a tiež na cieľ, ktorý obmedzenie práva sleduje.

Z prvej podmienky vyplýva tesný zväzok porušenia s konkrétnym ľudským právom, ktoré sa obmedzilo, a preto je len veľmi zložitý hypotetický konštatovanie porušenia čl. 13 ods. 4 ústavy bez jeho previazania na konkrétne ľudské právo, ktoré sa pri zásahu obmedzilo.

Nepochybné v danej problematike sa dá vymedziť silný a legislatívny cieľ, a to ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov spáchaných so zbraňou.

Z toho pohľadu sa zdá otázne, že za spoľahlivú osobu sa nepovažuje ten, koho trestné stíhanie bolo za niektoré trestné činy (nie však spáchané so zbraňou) podmienene zastavené, rovnako ako ten, koho trestné stíhanie bolo zastavené rozhodnutím prokurátora po schválení zmieri, ak od právoplatnosti rozhodnutia neuplynuli tri roky.

Minister spravodlivosti poukazuje na posudzovanie obmedzení práva držať zbraň na účely ochrany života v komparácii s právom na život iných osôb, ktoré by mohli byť v ohrození života v dôsledku držby a používania zbrane osobou, ktorá sa dokonca aj so zbraňou dopustila trestného činu. Vo svojom stanovisku ďalej uvádza: *«Nebezpečenstvo pre takéto osoby je z pohľadu ich ohrozenia zo strany páchatel'ov trestných činov zrejme väčšie ako nebezpečenstvo ohrozenia života páchatel'ov trestných činov. Pre argument, že nevydaním zbrojného preukazu sa zníži bezpečnosť tretích osôb, z pohľadu a charakteristiky bezúhonnosti pri získaní zbrojného preukazu má za „veľmi slabučké puto medzi vydaním zbrojného preukazu a právom na život tretích osôb.“»*

Podľa jeho názoru niet pochyb, že vlastníkom zbraní a streliva sa nevydaním zbrojného preukazu zasiahne do vlastníckych práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, a to v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy. Pri zásahu do vlastníckych práv treba rešpektovať nevyhnutnú mieru zásahu, verejný záujem, zákonnosť a potrebu primeranej náhrady. Úzke ohraničenie zásahu len do vlastníckeho práva zbraní a streliva oprávňuje konštatovanie, že tým nedošlo k prekročeniu nevyhnutnej miery zásahu.

K vážnej námietke týkajúcej sa toho, že k vyvlastneniu dochádza priamo zákonom, a nie na základe zákona, ako to predpokladá čl. 20 ods. 4 ústavy, uvádza, že osoba sa v zmysle § 19 zákona o strelných zbraniach nestala ex lege nespoľahlivou, ale predchádzalo tomu rozhodnutie súdu týkajúce sa spáchania trestného činu. Nemožno teda tvrdiť, že pri zásahu do vlastníckych práv by absentoval individuálny právny akt orgánu verejnej moci.

Pokiaľ ide o právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, treba vedieť, že ústava nikomu nedáva právny nárok na výkon určitého povolania a parlament za spôsobilosť pre výkon určitých povolání určil splnenie predpísaných zákonných podmienok. Záujem spoločnosti je, aby určité povolania vykonávali len bezúhonné osoby, pričom rozsah bezúhonnosti môže vzhľadom na výkon určitého povolania ustanoviť zákon. Navrhovateľom uvádzané prípady absolventov odborných škôl nie sú konkretizované, a preto ich ani nemožno z ústavného hľadiska preskúmať.

V právnych úpravách treba „komparovať so zásadným súdnym precedensom vydaným Európskym súdom pre ľudské práva vo veci *Hirst. c. Spojené kráľovstvo*, kde tento zdôvodnil, že zákonné ustanovenie, ktoré paušálne obmedzuje výkon volebného práva pre všetkých odsúdených automaticky bez ohľadu na dĺžku trestu a bez ohľadu na charakter alebo závažnosť skutku alebo na konkrétne okolnosti prípadu, je v rozpore s čl. 5 dohovoru. Zákonodarca by nemal nahrádzať súd pri individuálnom rozhodovaní o akomkoľvek treste po uznaní viny zo spáchania trestného činu.“

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa zásahu do súkromia osoby tým, že orgán verejnej správy vyžaduje od žiadateľa zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie odpis z registra trestov, čím vlastne zhromažďuje údaje o osobe prevyšujúce potrebu na výkon svojej funkcie, minister spravodlivosti uviedol, že posudzovanie spôsobilosti je také závažné rozhodnutie, pre ktorého správnosť potrebuje zisťovať údaje.

Pokiaľ ide o námietku porušovania čl. 12 ods. 2 ústavy, minister spravodlivosti pripomína judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej *„čl. 12 ods. 2 ústavy má všeobecný deklaratívny charakter a nie charakter základného ľudského práva a slobody. Jeho použitia je možné sa dovolať len v spojitosti s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd uvedených v ústave.“*

Z predloženého návrhu generálneho prokurátora nie je celkom zrejmé, pri výkone ktorého ľudského práva došlo k diskriminácii.

Legislatívne nedostatky zákona samy osebe nemusia automaticky spôsobovať protiústavnosť zákona a už vôbec nie v prípade, keď ide o zrejmu legislatívnu vadu odstrániteľnú výkladom, ktorú navrhol generálny prokurátor v súvislosti s ustanovením § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach.

Slovo „*požiadať*“ možno vykladať širšie ako povinnosť podania osobitnej žiadosti. Zákon nebráni, aby príslušný orgán mohol požiadať neformálnejším spôsobom.

K problematike nemožnosti preskúmania rozhodnutia súdom uviedol, že *„súčasná koncepcia správneho súdnictva nie je založená na pozitívnej enumerácii, ale naopak, na negatívnej, čo znamená, že ak nejaké rozhodnutie, opatrenie, či dokonca nečinnosť orgánov verejnej správy nie je výslovne vylúčená zákonom tak sa naň vzťahuje právomoc všeobecného súdnictva“*.

Iná je otázka doručenia rozhodnutia osobe, ktorej sa týka. Tu treba napríklad uviesť aj možnosť vstupu prokurátora do takéhoto konania, či už na žiadosť konkrétnej osoby, alebo ex offio vo verejnom záujme.

Za protiústavný považuje generálny prokurátor aj zásah do vlastníckeho práva, kde je lehota siedmich dní podľa § 59 písm. b) zákona o strelných zbraniach nesplniteľná.

Táto lehota je podľa ministra spravodlivosti viazaná na očakávanú udalosť trestného konania alebo správneho konania, ktoré *„túto lehotu prenáša do iného časovo reálnejšieho obdobia“*.

Na základe žiadosti účastníkov konania bolo vo veci nariadené ústne pojednávanie, na ktorom sa zúčastnil len zástupca generálneho prokurátora, ktorý k veci uviedol:

„Keďže však v čase medzi podaním návrhu a dnešným pojednávacím dňom došlo k viacerým novelizáciám zákona o zbraniach a streľive, chcem vziať späť časť návrhu, a to pokiaľ smeruje proti ustanoveniam § 17 ods. 2 písm. c), ods. 3 a § 30 ods. 4 písm. a), keďže tieto zákonné ustanovenia dnes v dôsledku novelizácie majú už iný obsah. Čo sa týka argumentácie použitej na podporu našej tézy, že tieto ustanovenia svojím obsahom nie sú konformné s ústavou, túto argumentáciu však chcem ponechať v návrhu, pretože sa plne týka dnešného obsahu § 19 ods. 3 tohto zákona. Čo sa týka odôvodnenia, teda s určitým presmerovaním časti B návrhu poukazujem na písomné znenie návrhu, na tomto trvám a žiadam mu vyhovieť.“

Ostatní účastníci sa z pojednávania ospravedlnili.

VI.

K námietke nesúladu ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 4, čl. 15 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 a čl. 49 ústavy

Podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o strelných zbraňach upravujúceho bezúhonnosť sa za bezúhonnú osobu na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol

a) právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný úmyselný trestný čin alebo úmyselný trestný čin spáchaný so zbraňou,

b) právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody a od zahľadania neuplynulo viac ako desať rokov alebo

c) právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, za ktorý mu nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo bol právoplatne odsúdený za trestný čin spáchaný z nedbanlivosti so zbraňou a od zahľadania odsúdenia neuplynulo päť rokov.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o strelných zbraňach za spoľahlivú osobu sa na účel tohto zákona nepovažuje ten

a) koho trestné stíhanie za trestné činy uvedené v odseku 1 bolo právoplatne podmiennečne zastavené do troch rokov odo dňa uplynutia skúšobnej doby,

b) koho trestné stíhanie za trestné činy uvedené v odseku 1 bolo zastavené z rozhodnutia prokurátora o schválení zmieru, ak od právoplatnosti tohto rozhodnutia neuplynuli tri roky.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo

etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzení základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenie sa môže použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 15 ods. 1 ústavy každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nutné obmedzenie vlastníckych práv je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 35 ods. 2 ústavy zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolaní alebo činností.

Podľa čl. 35 ods. 3 ústavy občania majú právo na prácu. Štát v primeranom rozsahu hmotne zabezpečuje občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 35 ods. 4 ústavy zákon môže ustanoviť odchylnú úpravu práv uvedených v odseku 1 až 3 pre cudzincov.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestný čin a aký trest, prípadne inú ujmu na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Generálny prokurátor namieta stanovenie bezúhonnosti v zákone o strelných zbraniach, ako vyplýva z § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b). Podľa jeho názoru znamená v mnohých prípadoch stratu bezúhonnosti pre osoby, ktorým boli už vydané doklady.

Charakteristike bezúhonnosti vytýka, že je spájaná aj s prípadmi, kde došlo k podmienenému zastaveniu trestného stíhania alebo schválenia zmiernu súdom, a v konečnom štádiu neakceptuje ani zahľadanie odsúdenia. Takýmto obmedzeniam vytýka, že nie sú primerané (z pohľadu čl. 13 ods. 4 ústavy). Tiež vymedzuje okruh osôb, ktoré spáchali trestný čin, aj na trestné činy, ktoré nemajú spojenie s použitím zbrane alebo násilia. Podľa jeho názoru dochádza aj k zásahu do nosenia zbrane na ochranu života a zdravia, a to obmedzeniami nad rámec prípustnosti.

Vymedzuje skupinu osôb, ktorá sa pre prísne koncipovanú podmienku bezúhonnosti nemôže stať vlastníkom zbrane a streliva ani ich predat' po prípadnom dedení v dedičskom konaní.

Prípadné administratívne uloženie zbraní obmedzuje podľa jeho názoru základné právo majetok užívať, nakladať s ním a tento aj scudzit' a dediť podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy.

Niektoré povolania uvedené generálnym prokurátorom priamo vyžadujú použitie strelnej zbrane, pričom prísne koncipovaná bezúhonnosť zabraňuje v ich výkone, v čom vidí nesúlady s čl. 35 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 4 ústavy, ktoré určujú aj rovnosť pri slobodnej voľbe povolania.

Stanovenie bezúhonnosti spôsobom, akým je v platnom právnom poriadku v zákone o strelných zbraniach, je zároveň aj trestom, a preto podľa názoru generálneho prokurátora je v rozpore s čl. 49 ústavy, ktorý určenie trestných činov a trestov zveruje osobitne Trestnému zákonu.

Generálny prokurátor svoju námietku zhrnul takto: „*napadnuté ustanovenia zasahujú do práv tejto skupiny občanov, legálne v minulosti nadobudnutých, bráni im vlastníť a dediť určitý majetok, upierajú im právo na slobodnú voľbu a výkon povolania, obmedzujú ich základné práva bez ohľadu na podstatu a zmysel takéhoto obmedzenia, a v neposednom rade ich sankcionujú za spáchanie trestného činu, za ktorý im už bol uložený trest podľa príslušných ustanovení Trestného zákona.*“

Ústavný súd konštatuje, že verejný záujem na existujúcej právnej úprave bezúhonnosti a spoľahlivosti pri nakladaní so zbraňou a strelivom možno bližšie identifikovať zo snahy zákonodarcu, aby sa pri systéme, kde nakladanie so strelnými zbraňami podlieha kontrole orgánov verejnej moci už od povolenia na nadobudnutie zbraní a streliva, k týmto nedostali osoby, ktoré by predstavovali rizikové skupiny, a to už z dôvodu svojej bezúhonnosti a tiež z dôvodu spoľahlivosti pri nakladaní so zbraňou a strelivom.

Prax poukázala na nutnosť presnejšie špecifikovať jednotlivé porušenia súčasne platných ustanovení uvedených v § 19 ods. 2 písm. c), d) a e) zákona o strelných zbraniach.

Navyše sa navrhuje nepovažovať pre potreby zákona za spoľahlivú takú osobu, ktorej bola v posledných piatich rokoch udelená milosť alebo amnestia za spáchaný trestný čin uvedený v § 19 ods. 1 zákona o strelných zbraniach, alebo proti komu nemohlo byť vedené trestné konanie, ak na začatie konania alebo pokračovanie v ňom nebol daný súhlas poškodeného.

Dôraz sa kladie pri posudzovaní spoľahlivosti aj na zisťovanie spoľahlivosti žiadateľov so zreteľom na ochranu života, zdravia, majetkových a iných práv osôb, ako i verejných záujmov. Účelom je najmä snaha vylúčiť z držania zbraní osobu násilnej povahy alebo inak nebezpečnú sebe alebo svojmu okoliu i napriek tomu, že je podľa tohto zákona bezúhonná a nedopustila sa opakovane už uvedených priestupkov.

Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v právnom štáte má ústava povahu základného prameňa práva, ktorý je nadradený všetkým ostatným prameňom práva. Tento znak implikuje aj požiadavky, aby všetky právne predpisy a v nich obsiahnuté alebo z nich odvodené právne normy, verejnoprávne a súkromnoprávne boli v súlade s ustanoveniami ústavy. Národná rada je viazaná ústavou v rovnakej miere ako všetky ostatné štátne orgány Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2 ústavy). Pri uplatňovaní svojej zákonodarnej pôsobnosti môže prijať ľubovoľný zákon, pokiaľ takýmto zákonom neprekročí rámec daný ústavou (PL. ÚS 15/98). Príkazy ústavných noriem obsiahnuté v jednotlivých článkoch ústavy však treba rešpektovať pri prijímaní každého zákona národnej rady, a to bez ohľadu na to, či ide o zákon, ktorým sa určité spoločenské vzťahy upravujú, alebo o zákon, ktorým sa len mení, prípadne dopĺňa už predtým existujúca zákonná úprava určitých spoločenských vzťahov (PL. ÚS 38/95).

Pri aplikácii ústavy sa nijaké ustanovenie nemôže vyčleniť z jej kontextu a interpretovať samo osebe. Pri interpretácii a aplikácii ústavy sa nesmie porušiť či ignorovať príčinná súvislosť medzi týmito ustanoveniami, ktoré na seba významovo nadväzujú. Ústavný súd preto i v tomto konaní pri konkrétnej kontrole ochrany ústavnosti skúma príčinnú súvislosť s označenými ustanoveniami ústavy.

Ústavný súd je v tomto konaní povinný vziať do úvahy nielen obsah zákona, ale predovšetkým jeho súlad so všetkými tými ustanoveniami ústavy, ktoré majú súvislosť so spoločenským vzťahom tvoriacim predmet zákonnej úpravy. Tento princíp právneho štátu sa v tvorbe zákona dodrží vtedy, ak prijatý zákon je v súlade so všetkými ustanoveniami ústavy, ktoré sú vo významovej a príčinnej súvislosti so vzťahom upraveným zákonom (PL. ÚS 32/95).

Z čl. 1 ods. 1 ústavy vyplýva, že Slovenská republika je právny štát.

Zákonodarca v právnom štáte uplatňuje zákonodárne oprávnenia autonómne a suverénne.

Táto suverenita má však limit nevyhnutnosti ochrany ľudských práv a základných slobôd.

Tento limit sa prekročí, ak zákonodarca vychádzajúc zo svojej suverénnej pozície prijme zákon, ktorý okrem dovolenej a od úvahy zákonodarcu závislej právnej úpravy obsahuje aj také normy, ktoré porušujú základné právo zaručené ústavou.

Tento záver platí aj pre ostatné ústavné limity za predpokladu, že obsahom právnej regulácie napadnutej v konaní o súlade právnych predpisov sú také práva a povinnosti alebo dôsledky, ktoré majú priamy vecný súvis s článkami ústavy zaručujúcimi základné práva alebo slobody.

Do pojmu právny štát patrí taká právna úprava, ktorá nie je natoľko vágna a neurčitá, že v skutočnosti odporuje všetkým princípom, na ktorých je v právnom poriadku upravený vznik, zánik a ochrana ľudských práv a základných slobôd zaručených ústavou.

Ústavný súd sa tiež vyjadril k otázke právnej istoty ako jednej z nevyhnutných súčastí princípu právneho štátu. Uviedol, že s uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), ale aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem (požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy). Požiadavka po jednoznačnom jazyku a zrozumiteľnosti právnych noriem, najmä zakazujúcich určité druhy správania, tak významne znižuje nebezpečenstvo ich svojvoľného a diskriminačného uplatňovania výkonnou mocou (PL. ÚS 15/98).

Danou právnou úpravou sa zákonodarca z hľadiska verejného záujmu snažil o zabezpečenie osôb pred neoprávnenými a neodôvodnenými útokmi zo strany osôb používajúcich zbrane a strelivo.

V našom právnom a ekonomickom systéme je historicky zaužívané, že obchod so zbraňami a strelivom, ako aj nakladanie s týmito predmetmi požíva prísnu reguláciu upravujúcu systém nadobúdania zbraní a streliva, ale aj príslušné povolenie na ich používanie a rozsah ich držby a používania. Súčasťou tohto právneho režimu je aj stanovenie podmienok, za ktorých dochádza k nadobúdaníu vlastníctva zbraní a streliva, a podmienky na získanie povolenia na ich držbu, nosenie a používanie. Súčasťou týchto podmienok je aj stanovenie predpokladov bezúhonnosti a spoľahlivosti (§ 19 zákona o strelných zbraniach).

Keďže starostlivosť o všeobecnú bezpečnosť si nezabezpečujú osoby samy, ale túto vykonáva štát svojimi prostriedkami, zbrane a strelivo slúžia poväčšine na účely športové, poľovnícke a tiež na výkon špecifických povolaní v organizáciách, ktoré majú v náplni práce výkon stráženia osôb a majetku.

V tejto základnej idei preberá štát na seba aj reguláciu podmienok držby zbraní a streliva, z čoho vyplýva aj jeho jednoznačný záujem na stanovení primeranej právnej úpravy.

Ústavný súd má danú právomoc vyplývajúcu mu z čl. 125 ods. 1 ústavy preskúmať túto právnu úpravu a rozhodnúť o jej súlade s ústavou a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Zákonodarca jasne a zrozumiteľne definoval záujem na úprave spoločenských vzťahov viažucich sa na držbu a nakladanie so strelnými zbraňami a strelivom. Namietá, že prísne stanovenie podmienky bezúhonnosti nie je v príčinnej súvislosti s právnou istotou a právnym štátom, ako ju chápe v doterajších svojich rozhodnutiach ústavný súd, ktoré princípy podľa generálneho prokurátora boli pri schválení zákona o strelných zbraniach porušené.

Pokiaľ ide o namietaný nesúlاد čl. 2 ods. 2 ústavy vo vzťahu k stanoveniu rozsahu bezúhonnosti a spoľahlivosti, ani tu ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť a aj tu vzťah

napadnutého ustanovenia a čl. 2 ods. 2 ústavy je len nepriamy, pretože tento ústavný princíp stanovuje limity pre zákonodarcu, v ktorých sa má pri tvorbe právneho poriadku pohybovať, a ani pri sebahodnotnejšom skúmaní plénum ústavného súdu nezistilo priamu súvislosť medzi napadnutými ustanoveniami a týmto článkom ústavy.

Totožný názor je aj vo vzťahu určenia rozsahu bezúhonnosti a spoľahlivosti osôb narábajúcich so strelnými zbraňami a strelivom a namietaného porušenia základného práva na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy.

V tejto časti námietky sa plénum ústavného súdu nestotožnilo s názorom generálneho prokurátora, že dochádza už k narušeniu bezpečnosti osôb tým, že je prísne stanovená podmienka bezúhonnosti a spoľahlivosti, lebo občania a priori nezabezpečujú svoju ochranu a ochranu svojho majetku sami za pomoci strelných zbraní a streliva, ale túto povinnosť na seba prevzal, ako už bolo uvedené, štát prostredníctvom štátnej a obecnej polície. Nie je teda daná ani príčinná súvislosť medzi stanovením prísnych podmienok bezúhonnosti a spoľahlivosti v § 19 zákona o strelných zbraniach a základným právom na život zaručeným čl. 15 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd pripomína časť svojej judikatúry, pokiaľ ide o čl. 12 ods. 1 prvú vetu ústavy a čl. 13 ods. 4 ústavy.

Ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 36/96 uviedol, že čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 1 a 4 a čl. 35 ústavy všeobecne vylučujú aj diskrimináciu fyzickej alebo právnickej osoby. Ich aplikácia však nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu alebo orgánu štátnej správy (dnes radšej orgánov verejnej moci) na základné právo alebo slobodu fyzickej alebo právnickej osoby.

Vo veci sp. zn. III. ÚS 3/00 ústavný súd zaujal stanovisko, podľa ktorého pri možnostiach profesionálneho uplatnenia treba dbať na rovnosť príležitostí bez ohľadu na vek, k čomu Slovenskú republiku zaväzuje aj Dohovor medzinárodnej organizácie práce č. 111 o diskriminácii v povolani. Oznámenie bývalého Federálneho ministerstva

zahraničných vecí o jeho ratifikácii bolo uverejnené v Zbierke zákonov pod č. 465/1990 Zb. a Slovenská republika sukcedovala do tohto dohovoru podľa čl. 153 ústavy.

Ústavný súd tiež zaujal stanovisko k otázke obmedzenia základných práv a slobôd, keď zdôraznil, že každé takéto obmedzenie sa môže používať len na ustanovený cieľ (PL. ÚS 29/95).

Zmysel práva je synonymným pomenovaním pre jeho účel a cieľ, ktorým sa sleduje dôvod, že to dané právo sa v právnom poriadku konštruovalo a deklarovalo.

Za jeho podstatu možno označiť to, na akých základoch je založené.

Súlad obmedzenia základného práva alebo slobody vo vzťahu k týmto dvom podmienkam má byť splnený súčasne.

Ak sa prijme obmedzenie dbajúce na podstatu práva, ale zanedbávajúce zmysel práva, obmedzenie základného práva alebo slobody nebude v súlade s prvou vetou čl. 13 ods. 4 ústavy.

Konflikt práva sa v právnom štáte rieši prostredníctvom požiadavky spravodlivej rovnováhy, ktorá sa na rozhraní protikladných práv má nastoliť tak, aby ani jedno z konfliktných práv nebolo nadmerne obmedzené kvôli inému právu. Požiadavka spravodlivej rovnováhy je súčasťou opatrení slúžiacich pri obmedzení práva na splnenie ústavnej podmienky „*dbať na podstatu a zmysel*“ obmedzovaného práva (J. Drgonec: Komentár k ústave, Heuréka 2004, s. 111).

Stanovenie rozsahu bezúhonnosti v rozsahu § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach svojím širokým záberom postihuje aj konania, ktorých sa v minulosti dopustili žiadatelia o zbrojnú licenciu alebo zbrojný preukaz a ktoré nie sú v príčinnej súvislosti s verejným záujmom proklamovaným v zákone, a to zabezpečiť, aby sa osoby, ktoré majú sklon k násiliu alebo sa v minulosti dopustili trestnej činnosti so zbraňou, nemohli tejto činnosti dopúšťať opakovane.

Ústavný súd konštatuje, že námietka nesúladi voči týmto ustanoveniam zákona o strelných zbraniach vznesená generálnym prokurátorom je dôvodná. Táto námietka je logická najmä u osôb odsúdených za majetkovú trestnú činnosť, činy hospodárske, proti mene a daňové trestné činy, trestné činy proti priemyselným právam a proti autorským právam. Všetky tieto trestné činy postrádajú znaky, ktoré sú vymedzené v dôvodovej správe k zákonu, to znamená

- a) boli spáchané so zbraňou,
- b) išlo o násilné trestné činy.

Generálny prokurátor uviedol príklad, s ktorým sa možno stotožniť. Ide o páchatel'ov „*trestných činov neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 216 ods. 3, ohrozenie obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva podľa § 264 ods. 2, skrátenie dane a poistného podľa § 276 ods. 2, neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 2, ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 300 ods. 4, šírenia poplašnej správy podľa § 361 ods. 3 písm. b), ohovárania podľa § 373 ods. 3, ktorí podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 sú zločinní (obzvlášť závažnými úmyselnými trestnými činmi) a osoby za ne odsúdené, prípadne ako mladistvé, už nikdy nemajú možnosť získať zbrojný preukaz (licenciu)*“.

Pre názornosť treba spomenúť aj výpočet ďalších trestných činov z Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Sú to napr. neoprávnené podnikanie podľa § 118 ods. 3, neoprávnené obchodovanie s devízovými hodnotami podľa § 118 ods. 3, poškodzovanie spotrebiteľa podľa § 121 ods. 2 písm. b), krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 2, neodvedenie dane a poistného podľa § 277, nezaplatenie dane podľa § 278, porušenie predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru, porušenie priemyselných práv podľa § 282, porušenie autorských práv podľa § 283, porušenie ochrany rastlín a živočíchov podľa § 305, nepravdivého znaleckého posudku, tlmočnickeho úkonu a prekladateľského úkonu podľa § 347, neoprávnené nakladanie s osobnými údajmi podľa § 374 Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 a trestné činy ohrozenia životného prostredia podľa § 181a, ochrany živočíchov a rastlín podľa

§ 181c, ohovárania podľa § 206, poškodzovania cudzích práv podľa § 209 alebo zanedbanie povinnej výživy podľa § 213 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Z výpočtu týchto trestných činov je zrejмый rôznorodý predmet ich ochrany, teda ako konania sú sankcionované trestným právom za narušenie vymedzených predmetov (objektov trestného činu).

Napadnuté ustanovenia zákona o strelných zbraniach predstavujú súbor noriem, ktoré bez ďalšieho rozumného výkladu evokujú zo strany osôb, ktoré sa dopustili v minulosti konaní, ktoré nie sú spojené so zneužitím strelných zbraní a streliva a ktoré taktiež nemožno spájať so sklonmi k násiliu, nebezpečie vo vzťahu k ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V danom prípade zákonodarca výkonnej moci, ktorú predstavujú orgány verejnej moci vykonávajúce dozor nad povoľovaním a nakladaním so zbraňami a strelivom, zveril možnosť neudelit' takýto súhlas alebo odňať takýto súhlas právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá ho vlastnila, pričom už samotné toto vymedzenie odporuje princípu deľby moci spôsobom, ktorý odporuje zásadám implikovaným v koncepcii demokratického právneho štátu obsiahnutým v čl. 1 ods. 1 ústavy. Ustanovenia § 19 ods. 1 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach súvisia aj s ochranou nadobudnutých práv fyzických osôb, ktoré nadobudli predchádzajúce zbrojné licencie alebo zbrojné preukazy a v dôsledku novej charakteristiky bezúhonnosti prestali byť bezúhonné, a tým došlo k obmedzeniu ich základných ľudských práv alebo slobôd.

Ústavný súd už uviedol, že čl. 13 ústavy smeruje jedine voči tým zákonným obmedzeniam základných práv a slobôd, ktoré sa predpokladajú priamo v texte príslušného článku ústavy.

Len takýmto spôsobom možno dokumentovať, že vymedzenie bezúhonnosti a spoľahlivosti presahuje verejný záujem deklarovaný v zákone a dochádza tu k narušeniu základných práv a slobôd jednej skupiny občanov, ktorá sa uchádza o zbrojnú licenciu alebo

zbrojný preukaz. Tým, že prísne stanovená podmienka bezúhonnosti a spoľahlivosti vylučuje túto skupinu z možnosti uchádzať sa o zamestnanie, ktorého podmienka je aj držba zbrane a streliva, je takéto vymedzenie v nesúlade s čl. 35 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 prvou vetou a čl. 13 ods. 4 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Generálny prokurátor namietal aj nesúlad s čl. 49 ústavy, ktorý zdôvodnil tak, že dochádza k nesúladu s týmto článkom, pretože zákon o strelných zbraniach obsahuje vo formulácii podmienok bezúhonnosti a spoľahlivosti aj priamo zo zákona uloženie sankcie, ktorá má znaky trestnej sankcie a vymyká sa trestnému právu. Uviedol, že *„podstatou trestu zákazu činnosti je znemožnenie výkonu určitých činností na obmedzený čas pre osobu, ktorá sa dopustila určitého protispoločenského konania majúceho povahu trestného činu“*.

Je prirodzené, že na základe zmocnenia v čl. 49 ústavy zákonodarca formuloval základy svojej trestnej politiky v trestnom zákone a podmienky použitia a výberu trestov upravil procesným právnym predpisom Trestným poriadkom.

Vymedzenie bezúhonnosti a spoľahlivosti upravené v ustanovení § 19 zákona o strelných zbraniach sa stáva súčasťou trestného postihu, čo je zjavne v rozpore s čl. 49 ústavy, ktorý takýto postih umožňuje len všeobecným súdom za použitia trestného zákonodarstva a tiež narušuje nesúlad s inou skupinou žiadateľov o zbrojný preukaz alebo zbrojnú licenciu.

Ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a) a b) zákona o strelných zbraniach nie sú teda v súlade s čl. 49 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 prvou vetou a čl. 13 ods. 4 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Ako osobitný problém je namietaný nesúlad ustanovení o bezúhonnosti a spoľahlivosti s právom vlastniť majetok.

V samotnom koncipovaní bezúhonnosti a spoľahlivosti nemožno ani v širokom výklade vidieť nesúladi s čl. 20 ods. 2 a 4 ústavy.

Generálny prokurátor namietal, že „označená skupina vlastníkov bude aj v prípade uloženia predmetov svojho vlastníctva obmedzená vo výkone svojho vlastníckeho práva...“.

Skúmanie podmienok legitímneho držania zbrane viedlo nielen k povinnosti zbrane scudziť, ale vplyvom právnej úpravy jej vlastnícke právo bolo obmedzené.

Vymedzenie bezúhonnosti a spoľahlivosti podľa názoru ústavného súdu nijakým spôsobom nezasahuje a neovplyvňuje výkon vlastníckeho práva k strelným zbraniam a strelivu. V tejto časti návrhu generálneho prokurátora ústavný súd nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

K námietke nesúladi ustanovenia § 17 ods. 2 písm. c) a ods. 3 a 4 a § 30 ods. 4 písm. a) zákona o strelných zbraniach s čl. 12 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy

Podľa ustanovenia § 17 ods. 2 písm. c) zákona o strelných zbraniach k žiadosti o vydanie zbrojného preukazu žiadateľ pripojí potvrdenie orgánu štátnej správy, že má oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak žiada o vydanie zbrojného preukazu na výkon tohto oprávnenia.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 3 zákona o strelných zbraniach žiadateľ o vydanie zbrojného preukazu, ktorý sa za posledných desať rokov pred podaním žiadosti nepretržite zdržiaval viac ako šesť mesiacov mimo územia Slovenskej republiky, predloží tiež doklad obdobný odpisu z registra trestov štátu, v ktorom sa trvale zdržiaval, a jeho preklad do štátneho jazyka vyhotovený tlmočníkom zapísaným v zozname znalcov a tlmočníkov. Ak nemôže takýto doklad predložiť, pretože mu ho štát nevydá, predloží čestné vyhlásenie o tom, že nebol v cudzine uznaný vinným z trestného činu, pre ktorý nemôže byť považovaný za spoľahlivého (§ 19).

Podľa ustanovenia § 17 ods. 4 zákona o strelných zbraniach žiadateľ, ktorý je v čase podania žiadosti príslušníkom ozbrojených síl Slovenskej republiky vykonávajúci profesionálnu službu príslušníka ozbrojeného bezpečnostného zboru, ozbrojeného zboru, Slovenskej informačnej služby alebo Národného bezpečnostného úradu, predkladá písomné potvrdenie nadriadeného s personálnou právomocou (ďalej len „nadriadený“), ktorým sa osvedčuje bezúhonnosť a spoľahlivosť žiadateľa a jeho zdravotná spôsobilosť používať služobnú zbraň. Nadriadený je povinný bezodkladne oznámiť policajnému útvaru, ktorý zbrojný preukaz vydal, zmeny majúce za následok stratu bezúhonnosti, spoľahlivosti alebo zdravotnej spôsobilosti držiteľa zbrojného preukazu. Podľa ustanovenia § 30 ods. 4 písm. a) citovaného zákona v znení platnom do 31. decembra 2007 žiadateľ k žiadosti pripojí odpisy z registra trestov fyzických osôb uvedených v ods. 3 písm. a), a e) nie staršie ako tri mesiace, to neplatí, ak ide o štátny orgán...

Podľa zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o registri trestov“) čl. IX bodu 1 zo zákona o strelných zbraniach v § 17 ods. 2 sa vypúšťa písm. c) a podľa bodu 6 v § 30 ods. 4 sa vypúšťa písm. a). Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2008.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu proti neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Generálny prokurátor namieta dva okruhy problémov, ktoré podľa jeho názoru spôsobujú neústavnosť preskúmaných ustanovení zákona o strelných zbraniach. Uvádzaním všetkých údajov o každom odsúdení dochádza u jednej skupiny žiadateľov o zbrojný preukaz alebo licenciu k neodôvodnenému zhromažďovaniu údajov prostredníctvom odpisu z registra trestov, ktorý obsahuje všetky údaje o predchádzajúcich odsúdeniach, aj údaje, kde trest už bol zahladený.

Druhý okruh problémov zakladajúcich nerovnosť a zásah do súkromia nahrádza odpis z registra trestov potvrdením nadriadeného alebo lekárskeho posudkom u niektorých osôb, ktoré sú v služobnom pomere v ozbrojených zboroch, prípadne tiež čestným vyhlásením, pokiaľ sa osoba stanovenú dobu zdržiavala v zahraničí.

V súvislosti s posudzovaním tejto časti návrhu generálneho prokurátora ústavný súd uvádza, že prijatím čl. IX bodov 1 a 6 zákona o registri trestov došlo k vypusteniu ustanovení § 17 ods. 2 písm. c) a § 30 ods. 4 písm. a) zákona o strelných zbraniach, a tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2008.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa ustanovenia § 41a ods. 4 zákona o ústavnom súde ak preskúmané právne predpisy stratia platnosť pred vyhlásením nálezu ústavného súdu, konanie sa zastaví.

Keďže obe ustanovenia tak v § 17 ods. 2 písm. c) zákona o strelných zbraniach, ako aj § 30 ods. 4 písm. a) zákona o strelných zbraniach stratili účinnosť, a nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, a keďže stratili platnosť pred vyhlásením nálezu ústavného súdu, ústavný súd konanie o tejto časti návrhu zastavil (bod 4 výroku nálezu).

Časť argumentov generálneho prokurátora, že dochádza k zhromažďovaniu informácií o osobách, ktoré predkladajú doklady k žiadosti o vydanie zbrojného preukazu

alebo zbrojnej licencie, súvisela s predkladaním odpisu z registra trestov, a keďže v tejto časti ústavný súd konanie zastavil, je bez ďalšieho významu zaoberať sa so vznesenou námietkou.

V druhej časti svojej námietky generálny prokurátor uviedol, že vzniká nerovnosť medzi dvoma skupinami žiadateľov, ktorá má až znaky diskriminácie, ktoré by tieto ustanovenia charakterizovali ako súladné s ústavou.

V tejto časti treba uviesť, že osoby, ktoré môžu takéto potvrdenie predložiť, sú povinné podľa iných právnych predpisov preukázať svoju bezúhonnosť, a to už pri nástupe do služobného pomeru. Opakované preukazovanie bezúhonnosti by strácalo logické dôvody, iba ak by sa táto preskúmavala opätovne v určitých časových limitoch podľa iných právnych predpisov. Príslušníci ozbrojených síl a ozbrojených zborov musia profesionálne zaobchádzať so zbraňami a strelivom a ich spôsobilosť je aj súčasťou ich tréningu a preverovania. Podmienky príslušníkov k ozbrojeným silám a ozbrojeným zborom sú zásadne prísnejšie ako podmienky získania zbrojného preukazu alebo licencie ostatných osôb a namietaný spôsob preukazovania týchto osôb o svojej bezúhonnosti na účely zákona o strelných zbraniach bez ďalšieho nemôže byť zdrojom rozporu s ústavou a možného narušenie ústavou garantovanej rovnosti.

V tejto časti plénum ústavného súdu námietke generálneho prokurátora nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

K námietke nesúladu ustanovení § 19 ods. 3, § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach policajný útvar na preukázanie bezúhonnosti a spoľahlivosti vyžiada odpis registra trestov a v súvislosti so spoľahlivosťou podľa odseku 2 písm. g) požiada o stanovisko útvar Policajného zboru. To sa vzťahuje na žiadateľa o vydanie zbrojného preukazu, ktorý je občanom iného štátu a požíva diplomatické výsady a imunitu na území Slovenskej republiky a žiadateľa podľa

§ 17 ods. 3. Ak výsledky posúdenia spoľahlivosti osoby neumožňujú vysloviť jednoznačný záver o jej spoľahlivosti, útvar Policajného zboru požiada o stanovisko k spoľahlivosti osobitnú komisiu. Útvar Policajného zboru môže požiadať osobitnú komisiu o stanovisko k spoľahlivosti osoby aj bez žiadosti. Osobitná komisia zašle svoje stanovisko policajnému útvaru, ktorý je ním viazaný.

Podľa ustanovenia § 39 ods. 2 zákona o strelných zbraniach ak držiteľ zbrojného preukazu alebo držiteľ zbrojnej licencie alebo vlastník zbrane a streliva ani po výzve policajného útvaru neoznámí do jedného roka odo dňa odovzdania zbrane a streliva do úschovy, ako sa má s nimi naložiť, zbraň a strelivo prevedú do vlastníctva štátu. Tieto osoby môžu požiadať o predĺženie lehoty úschovy, ak vo veci nebolo do tejto doby vydané právoplatné rozhodnutie.

Podľa § 59 písm. b) zákona o strelných zbraniach držiteľ zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie je povinný do siedmich dní odo dňa zániku ich platnosti previesť vlastníctvo zbrane kategórie A, zbrane kategórie B alebo zbrane kategórie C, alebo streliva do týchto zbraní na iného oprávneného držiteľa, alebo podľa § 59 písm. c) požiadať policajný útvar o povolenie na zničenie, znehodnotenie alebo na výrobu rezu zbrane osobe, ktorá je na túto činnosť oprávnená.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstata námietky v tejto časti návrhu generálneho prokurátora je inštitút osobitnej komisie ako orgánu verejnej moci určujúceho spoľahlivosť žiadateľa o zbrojný preukaz alebo zbrojnú licenciu.

Úprava postavenia komisie nezabezpečuje ochranu žiadateľa, jej konanie je bez možnosti *„náležitým spôsobom sa proti jeho obsahu brániť, keďže sa mu nedoručuje (rozhodnutie) a zákonodarca nepredvídal ani možnosť podať proti nemu odvolanie, ani sa domáhať jeho preskúmania súdom“*.

Z týchto dôvodov nie je podľa návrhu generálneho prokurátora ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vo veci žiadosti o vydanie zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie prebieha pred policajným orgánom konanie, ktorého výsledok je rozhodnutie policajného orgánu o vydaní alebo nevydaní zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie.

Do toho však ustanovením § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach vstupuje bližšie nedefinovaná osobitná komisia, ktorú môže požiadať policajný orgán o stanovisko, konania ktorej žiadateľ o zbrojný preukaz alebo licenciu nie je účastníkom. Žiadateľovi nie je doručené ani rozhodnutie (stanovisko) tejto komisie, ktoré sa dotýka jeho základných práv a slobôd.

Stanovisko osobitnej komisie nemožno pokladať za „odborný posudok“ alebo vyjadrenie k veci, pretože pre rozhodujúci policajný orgán je záväzná a netýka sa neprávnej (technickej) odbornej otázky, ale týka sa celkového posúdenia žiadosti vrátane bezúhonnosti a spôsobilosti žiadateľa o zbrojný preukaz alebo licenciu. Takéto zložité skutkové, odborné a právne posúdenie prislúcha orgánu verejnej moci. Takýto spôsob konania o žiadosti osoby

je v právnom štáte neakceptovateľný, pretože nenapĺňa jeho základné princípy a narušuje aj všetky princípy použiteľné v konaní pred orgánom verejnej moci. Žiadny verejný záujem nemôže ospravedlniť, že o právach fyzickej osoby alebo právnickej osoby rozhoduje orgán, s ktorým vôbec nepríde do kontaktu, je mu neznáme rozhodnutie tejto komisie, jej zloženie a spôsob konania pred ňou. Dôvodová správa k zákonu o strelných zbraniach k § 19 neuvádza zriadenie komisie ani nedeklaruje verejný záujem na jej činnosti a rozhodnutí. Konanie komisie samo osebe znamená neurčitú formuláciu, či osebe dáva záruky, že zbraň „nezneužije“, ktorá sama osebe sťažuje predvídateľnosť výsledku konania.

Ako už viackrát ústavný súd zdôrazňoval, čl. 1 ods. 1 ústavy ukladá aj zákonodarcovi povinnosť chrániť princípy materiálneho právneho štátu vrátane právnej istoty. Jedným z jej prvkov je aj zrozumiteľnosť právnych noriem a na nej založená predvídateľnosť konania orgánov verejnej moci (PL. ÚS 15/98).

Ak zákonodarca opomenul alebo nevytvoril takýto postup v zákone, vzniká tým ústavná prekážka brániaca štátnemu orgánu konať v rozsahu zákona (čl. 46 ods. 1 ústavy), čím priamo dochádza k paralyzovaniu činnosti orgánu verejnej moci.

Nejasnosť v zákone zakotvených pojmov samotných alebo nejasnosť ich možného výkladu účinne bráni osobám, ktoré žiadajú o vydanie zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie konať tak, aby získali vydanie povolenia alebo zistili dôvody jeho nevydania.

Označený právny stav neobsahuje ani procesný predpis pre činnosť komisie, resp. neupravil otázku, aké procesné predpisy sa vzťahujú na jej činnosť a rozhodovanie.

Ustanovenie § 70 ods. 1 zákona o strelných zbraniach uvádza, že na konanie vo veciach upravených týmto zákonom sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, z uvedeného je zrejmé, že takýto postup možno vzťahovať na postup pri rozhodovaní o žiadosti o zbrojný preukaz alebo licenciu, nie však na postup osobitnej komisie, ktorá poskytuje ad hoc súčinnosť pri posudzovaní bezúhonnosti žiadateľa.

Ústavný súd konštatuje, že ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

Za ďalší problém, ktorý spája s neústavnosťou danej právnej úpravy, označil generálny prokurátor „*možný zásah*“ do vlastníctva zbraní a streliva i proti vôli vlastníkov postupom podľa § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach.

Podľa jeho názoru obe ustanovenia nútia vlastníka, aby zbraň či strelivo predal alebo požiadal o ich zničenie, znehodnotenie alebo výrobu rezu zbrane (čo je špecifickou formou zničenia zbrane).

Spoločným rysom tejto zákonnej úpravy je odňatie vlastníctva preukazu podľa § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) alebo obmedzenie vlastníctva podľa § 59 písm. c) zákona o strelných zbraniach.

Generálny prokurátor sa domnieva, že tento stav nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože ignoruje ústavný imperatív ochrany vlastníctva i záruky dedičstva, či zakladá nútené obmedzenie vlastníckeho práva priamo zákonom bez súčasného stanovenia povinnosti poskytnúť vlastníkovi veci primeranú náhradu.

Lehota siedmich dní ustanovená v § 59 písm. b) zákona o strelných zbraniach je nesplniteľná podmienka, pretože v tak krátkom čase nie vždy možno nájsť vhodného kupca a dojednať s ním zmluvu o prevode so všetkými náležitosťami.

K otázke vlastníctva a k jeho ochrane ústavný súd zaujal stanovisko v mnohých svojich rozhodnutiach. Vo veci sp. zn. PL. ÚS 38/95 uviedol, že ústava sama nedefinuje, čo je obsahom vlastníckych práv, pretože sa odvoláva na jeho zákonný obsah, t. j. obsah ustanovený zákonom.

Ústava v čl. 20 ods. 1 priznáva ochranu práv vlastníkom a túto zaručuje voči každej inej osobe, zároveň upravuje základ vzájomných vzťahov medzi vlastními. V tejto súvislosti garantuje všetkým vlastníkom rovnaký zákonný obsah a ochranu.

To znamená, že každý, kto vlastní majetok, má týmto článkom ústavy zaručené, že jeho vlastníctvo bude mať rovnakú ochranu ako vlastníctvo iných vlastníkov porovnateľnej veci (predmetu vlastníctva).

Z uvedeného ústavný súd konštatoval, že ak ide o veci, ktoré môžu byť predmetom vlastníctva rôznych subjektov (napr. fyzických osôb, právnických osôb), všetci vlastníci môžu mať rovnaké zákonom určené práva a povinnosti bez ohľadu na povahu vlastníctva (PL. ÚS 38/95).

Tieto názory z rozhodovacej činnosti (PL. ÚS 38/95) ústavný súd potvrdil aj v iných rozhodnutiach, keď uviedol:

„1. Ústava v čl. 20 ods. 1 neustanovuje absolútne rovnaký obsah vlastníckeho práva všetkých vlastníkov ku všetkým veciam, ktoré môžu byť predmetom vlastníctva. Ustanovuje však rovnaký zákonom ustanovený obsah svojho vlastníckeho práva.

Z uvedeného vyplýva, že vlastníci druhovo rovnakej veci musia mať rovnaký zákonom ustanovený obsah svojho vlastníckeho práva.

2. Každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom nie je z vlastníctva vylúčený.

3. Ústava neumožňuje, aby k vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva došlo priamo zákonom“ (PL.ÚS 26/00 zo 4. apríla 2002).

K obsahu vlastníckeho práva ústavný súd uviedol, že ho chápe zhodne s rímskoprávnym „uti, frui, habere, disponere“ (II. ÚS 8/97), a uviedol, že výkon vlastníckeho práva teda znamená nielen majetok mať (vlastniť), ale s ním právne relevantným spôsobom nakladať na účel, na ktorý bol nadobudnutý (PL. ÚS 37/99).

Podľa právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku môžu byť predmetom vlastníckeho práva veci (hnutel'né alebo nehnuteľné), práva alebo iné majetkové hodnoty. V danom prípade ide o veci hnutel'né, a to zbrane a strelivo.

Špecifická úprava nakladania so zbraňou a strelivom je predmetom zákona o strelných zbraniach ako *lex specialis* pre toto odvetvie.

Pokiaľ ide o nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ústavný súd viackrát zdôraznil, že k vyvlastneniu, prípadne k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva možno prikróčiť len na základe zákona, a to za splnenia štyroch podmienok:

- a) v nevyhnutnej miere,
- b) ak je to vo verejnom záujme,
- c) uskutoční sa na základe zákona,
- d) za primeranú náhradu.

Ak sa jedna z týchto podmienok nesplní, zásah do vlastníctva nemožno označiť za také vyvlastnenie alebo obmedzenie vlastníckych práv, ktoré je v súlade s ústavou.

Ústavný súd tiež zdôraznil, že všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody. Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom na určenie primeranosti obmedzenia každého základného práva a slobody (PL. ÚS 7/96).

Pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný len vo vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode.

Ak účel zamýšľaný obmedzením práva vlastníť majetok nemožno dosiahnuť prostriedkami, ktoré zasahujú miernejšie do ústavou chráneného vlastníckeho práva,

a ak verejný záujem je nadradený a objektivizovaný voči záujmom vlastníka, podmienky verejného záujmu možno pokladať za splnené (PL. ÚS 33/95).

Aký bol verejný záujem na oboch ustanoveniach zákona o strelných zbraniach, možno zistiť z dôvodovej správy.

K ustanoveniu § 39 zákona o strelných zbraniach dôvodová správa uvádza, že *„ustanovujú podmienky úschovy zbrane a streliva a oprávnenie držiteľa zbrane, ktoré zbrane má v úschove. Taktiež sa ustanovuje povinnosť orgánov, ktoré v trestnom konaní, konaní o priestupku alebo v inom konaní rozhodli o strelných zbraniach a strelive, ktoré sú v úschove, zaslať do siedmich dní právoplatné rozhodnutie Policajnému útvaru. Zbrane, ktoré sa na základe právoplatných rozhodnutí stali vlastníctvom štátu sa dávajú do správy ministerstva.“*.

K ustanoveniu § 59 zákona o strelných zbraniach dôvodová správa uvádza, že *„v navrhovanom ustanovení je zdôvodnený vlastnícky vzťah k zbraniam a strelive po skončení platnosti dokladov oprávňujúcich ich držanie. Ukladá sa povinnosť ako so zbraňou naložiť po zániku ich platnosti.“*.

Z uvedených ustanovení zákona o strelných zbraniach nebolo možné identifikovať verejný záujem na úprave zákonných obmedzení vlastníckeho práva. Ani dôvodová správa predkladaná k zákonu ako materiál na objasnenie dôvodu jednotlivých zmien tento zámer nezdôvodnila.

Podľa názoru ústavného súdu ustanovenie § 39 ods. 2 zákona o strelných zbraniach za určitých podmienok (neoznámenie ani po výzve policajného orgánu po uplynutí jedného roka od vzatia do úschovy, ako sa má s vecou naložiť) zavádza priamo zo zákona prepadnutie zbrane a streliva v prospech štátu bez stanovenia náhrady.

Takýto postup je v nesúlade s čl. 20 ods. 4 ústavy, pretože tento zaručuje ochranu vlastníckeho práva a nepripúšťa vyvlastnenie priamo zo zákona, ale len na základe zákona,

a to vtedy, keď je vyvlastnenie výsledkom konania pred orgánom verejnej moci (napr. správneho konania), voči ktorému možno uplatniť kritériá spravodlivého procesu vrátane preskúmateľnosti jeho rozhodnutia nezávislým súdom.

Základné princípy spravodlivého konania nemôže konvalidovať ani tá skutočnosť, že držiteľ zbrojného preukazu alebo licencie alebo majiteľ zbrane môže požiadať o predĺženie lehoty úschovy do vydania právoplatnosti rozhodnutia.

Zákonodarca použil výraz „*zbraň a strelivo pripadnú*“, ktorý možno stotožniť s výrazom „*prepadnú*“, ktorý je výrazom používaným v teórii trestného práva ako súčasť výrazu majetkovej sankcie „*prepadnutie majetku*“.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že nejde o trestnú sankciu, a ani napriek tomu citované ustanovenie zákona neuvažuje s primeranou náhradou. Otázka primeranej náhrady je základnou a neopomenuteľnou súčasťou garancií poskytnutých v čl. 20 ods. 4 ústavy pre vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie.

Na dosiahnutie účelu zákona, ktorým je skutočnosť, aby so zbraňami a strelivom nakladali len osoby s príslušnými zbrojnými povoleniami alebo licenciou, je možnosť zveriť týmto osobám uloženie do úschovy na náklady vlastníka zbraní a streliva s možnosťou predaja zbraní a streliva za následného uhradenia vzniknutých nákladov.

Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie § 39 ods. 2 zákona o strelných zbraniach nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy (bod 3 výroku nálezu).

Podľa ustanovenia § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach je držiteľ zbrojného preukazu alebo licencie v lehote siedmich dní od zániku oboch dokladov oprávňujúcich k držaniu zbrane alebo streliva povinný previesť vlastníctvo zbrane alebo streliva na oprávneného držiteľa alebo požiadať o povolenie na zničenie, znehodnotenie alebo výrobu rezu zbrane (ide o špecifické znehodnotenie zbrane). Už na prvý pohľad v tomto ustanovení sa javí ako neprimeraná lehota siedmich dní, keď niekto, kto stratí

zo zákona povolenie na držbu zbrane, má ju zabezpečiť spôsobom predpokladaným zákonom.

Lehoty poskytnuté zákonom musia byť aj reálne. Ústavný súd už v minulosti riešil súlad zákona s ústavou, kde boli stanovené nereálne lehoty na nadobudnutie vzdelania [zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov], ktorý odporoval všeobecnej zákonnej úprave dĺžky štúdia.

Lehota poskytnutá zákonom osobe, aby zabezpečila určité konanie, musí byť aj reálna. Jej nereálnosť zakladá aj nesúlad s ústavou z dôvodu neprimeraného obmedzenia vlastníckeho práva, ku ktorému dochádza bez ďalšieho zdôvodnenia verejného záujmu.

Ustanovenie § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach je preto v nesúlade s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy (bod 3 výroku nálezu).

Generálny prokurátor v tejto časti uplatnil aj námietku nesúladu § 39 ods. 2 a § 59 písm. b) a c) zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd zistil, že namietané ustanovenia nie sú v takom vzťahu s princípmi právneho štátu, ktoré by zakladali ich nesúlad. Preto v tejto časti návrhu generálneho prokurátora nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

K námietke nesúladu ustanovenia § 19 ods. 3 a 4 zákona o strelných zbraniach s čl. 1 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach policajný útvar na preukázanie bezúhonnosti a spoľahlivosti vyžiada odpis registra trestov a v súvislosti so spoľahlivosťou podľa ods. 2 písm. g) požiada o stanovisko útvar Policajného zboru, to sa nevzťahuje na žiadateľa o vydanie zbrojného preukazu, ktorý je občanom iného štátu

a požíva diplomatické výsady a imunity na území Slovenskej republiky a žiadateľa podľa § 17 ods. 3 zákona o strelných zbraniach. Ak výsledky posúdenia spoľahlivosti osoby neumožňujú vysloviť jednoznačný záver o jej spoľahlivosti, útvar Policajného zboru požiada o stanovisko k spoľahlivosti osobitnú komisiu. Útvar Policajného zboru môže požiadať osobitnú komisiu o stanovisko k spoľahlivosti osoby aj bez žiadosti. Osobitná komisia zašle svoje stanovisko policajnému útvaru, ktorý je ním viazaný. Podľa ustanovenia § 19 ods. 4 zákona o strelných zbraniach osobitnú komisiu podľa odseku 3 zriaďuje minister vnútra. Členovia komisie musia byť oprávnení oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietahov v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Krajský súd namieta nerovnosť v postavení osôb pred orgánom – osobitnou komisiou, ktorá je zriaďovaná Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, teda výkonnou mocou, čo vylučuje jej nezávislosť v rozhodovaní.

Osobám, ktoré požiadajú o zbrojný preukaz alebo licenciu, nie je umožnený prístup k tejto komisii, pričom nemajú možnosť sa oboznámiť s prípadným negatívnym stanoviskom komisie. Žiadateľ je zbavený možnosti prístupu ku komisii, predneseniu svojho stanoviska a argumentov, ako aj možnosti poznať jej rozhodnutie, pretože sa toto doručuje len policajnému orgánu, a nie účastníkovi konania.

Krajský súd v zriadení komisie a jej konaní vidí porušenie princípu právnej istoty, princípu rovnosti zbraní ako náležitosti spravodlivého procesu, ako aj princípu rešpektovania zásady predvídateľnosti zákona a vylúčenie svojvôle v jej konaní.

Z postavenia osobitnej komisie nevyplýva, že by táto bola odbornou komisiou, ktorá by pôsobila tak ako orgán verejnej moci pri zisťovaní podkladov rozhodnutia podľa § 32 a nasl. zákona o správnom konaní alebo ako znalci podľa § 36 a nasl. zákona o správnom konaní, kde by pôsobila pre odborné posúdenie dôležitých skutočností.

Podľa ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach ak výsledky posúdenia spoľahlivosti osoby neumožňujú vysloviť jednoznačný záver o jej spoľahlivosti, útvar Policajného zboru požiada o stanovisko k spoľahlivosti osobitnú komisiu.

V danom prípade posudzovanie spoľahlivosti alebo nespoľahlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby je rozhodovaním o jej ľudských právach a základných slobodách, a keďže postavenie komisie, úprava jej postupu a jej zloženie je mimo zákonnej úpravy, čo umožňuje, aby táto osobitná komisia postupovala mimo princíпов právneho štátu, a tým, že jej stanovisko je pre orgán verejnej moci záväzné, dochádza i k narušeniu princíпов právneho štátu v postupe a rozhodnutí orgánu verejnej moci.

Pokiaľ ide o zriadenie osobitnej komisie na posúdenie spoľahlivosti osôb, ústavný súd už pri námietke generálneho prokurátora zistil nesúlads ustanovenia § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach s princípmi právneho štátu uvedenými v čl. 1 ods. 1 ústavy.

Bolo by preto bez ďalšieho významu skúmať súladnosť tohto ustanovenia aj z hľadiska súladnosti s ďalšími ustanoveniami ústavy, listiny a dohovoru. V tejto časti návrhu krajského súdu nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

Pokiaľ ide o ustanovenie § 19 ods. 4 zákona o strelných zbraniach, toto je organickou súčasťou úpravy postavenia a existencie osobitnej komisie pre posudzovanie spôsobilosti na vydanie zbrojného preukazu alebo zbrojnej licencie fyzickým alebo právnickým osobám.

Keďže námietka nesúladnosti s princípmi právneho štátu uvedenými v čl. 1 ods. 1 ústavy sa vzťahuje na ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o strelných zbraniach, vzťahuje sa aj na ustanovenie § 19 ods. 4, a to aj pokiaľ ide o námietku neposkytnutia ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2009